

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 5.

V Ljubljani, v soboto 1. februarja 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrlet 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista.“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista.“ Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani Stari trg šte. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Petrova skala.

Umazano glasilo kranjskih liberalcev, ki je pred leti imenovalo slavno vladajočega papeža Leona XIII. „izvrg človeštva“, je zavohalo s pomočjo žida Münzelesa, da bi utegnil Leona nasledovati kardinal Rampolla, in zato se je te dni potrudil njega šef, da je s posebnim člankom v slabo luč postavil Slovincem kardinala Rampollo ter ob enem oblatil katoliško cerkev. Ko je dovršil „Slovenski Narod“ to junaško delo, vsklika s samozadovoljstvom: „Krha se Petrova skala in kaže se, da je bodočnost katolicizma — v južni Ameriki“. Povedal je „Narod“ tudi vzrok, zakaj se krha Petrova skala, rekoč: „Katoliška cerkev je izgubila svojo civilizatorično moč, današnja kultura nima katoliškega značaja in ta kultura je vzrok, da se krha Petrova skala.“

Z ozirom na to, da nam omenjene „Narodove“ besede kažejo, na kakšnem stališču stoje in kam so zašli dandanes tisti Narodovci, ki so nekdanj trdili, da katoliška vera ostane temelj razvoju slovenskega naroda, hočemo nekoliko pojasniti, koliko in s kakšnim uspehom slovenski liberalci sami pomagajo, da bi se med Slovenci krhala Petrova skala in od tod katoličanstvo preselilo se v južno Ameriko.

Minucij Felix, zagovornik kristijanov v drugem stoletju, nam poroča, da so pogani ob njegovem času obrekovali kristijane, da isti na bogoslužnih shodih svinjarije počenja, dalje pravi, da so poganski učenjaki sestavili posebne spise in akte na vlado, v katerih so lažnivo podtikali kristijanom vsakovrstne grdobije. Te spise so potem razširjali po mestih in po deželi in otroci so se jih morali na pamet učiti, da bi se tako zatrla v njih ljubezen do katoliške vere.

Tak kulturni boj, kakor v drugem stoletju se bije še danes. Pod kulturo se razume v ustih liberalca hlepenje po materiji, po uživanju, boj zoper idealnost, in tedaj tudi boj zoper ideale katoliške cerkve. „Narod“ ima v tem oziru deloma

prav, ako trdi, da današnja kultura nima katoliškega značaja. Grozno je le, ako pomislimo, da se med našim katoliškim ljudstvom nahajajo individui, ki hočejo imeti odločilno besedo v narodu, ki pa sami delajo na to, da bi nekatoliška kultura, ki nasprotuje katoliški cerkvi, imela vspeh, in katere grozno peko v propadlo dušo n. pr. škofovi zavodi in sploh naprave, ki imajo namen, ohraniti in utrditi med nami krščansko kulturo.

Kdo ima prav, ali Kristus, ki pravi, da peklena vrata ne bodo premagala Petrove skale, ali „Narodov“ šef, ki se nada, da jo bo premagala kultura? Cerkevna zgodovina nas uči, da se sovražniki katoliške cerkve v teku stoletij niso še prav nič naučili in nič izpametovali. Vedno se še dobe novi mrkači, ki se zaletavajo v Petrovo skalo s svojo bedasto črepinjo s tako silo, da se jim zdi, da se skala maja in kruši, ko se v resnici le majajo in krušijo njih butice, dokler onemogle ne cepnejo tja, kjer jih leži že mnogo. To bode tudi vspeh vsega fanatičnega sovraštva „Narodovcev“ uspeh vseh naskokov, lažij, obrekovanj in sumničenj, ki jih znašajo njihova glasila na katoliško cerkev in njene služabnike. Istih sredstev se liberalci poluzujejo zoper cerkev, kakor stari poganski učenjaki, upajmo, da bodo imeli tudi isti — uspeh.

Veliko žrtvujejo liberalci za kulturo, to je za boj zoper cerkev, to je istina. Demonska moč se čuti v vseh koreninicah njihovega delovanja. Tudi uspeh imajo, seveda ne v tem, da bi se skala majala, pač pa v tem, da jih mnogo za njim drvi in posnema njihove norosti. Pa, kaj imamo od tega?

Ako tudi ne vprašamo, kaj bo enkrat prišlo, se nam zdi že ta svet in zlasti za naše politične razmere pravo narodno hudodelstvo to butanje liberalcev ob Petrovo skalo.

Stokrat bolj pametno bi bilo, ko bi vsi rojaki slovenske krvi, zlasti domači izobraženci, skupaj delovali za pravo prosveto s katoliškim značajem in našemu narodu pomagali do gmotnega

in duševnega napredka, mesto, da se širijo med starci in mladino korupcija, pohotnost in brezverstvo. Kdor bolj pomaga delati, rotiti pogubni povodnji moderne kulture, je večji dobrotvorec slovenskega naroda. Petrova skala ne bo padla, pač pa lahko pade slovenski narod raz Petrove skale in krivi bodo pohujšljivci.

Izvirni dopisi.

Iz Kranja, 28. jan. (Z m a g a.) Volitev v mojstersko zadrugo je pokazala zadnjo nedeljo, da imajo naši obrtniki bister pogled. Še o pravem času so zapazili past, katero so jim bili nastavili liberalni mojstri s svojimi jako „srečnimi“ pravili za novo zadrugo. Pokazali so tudi, da imajo dovolj odločnosti, ker so brezobzirno z velikansko večino mojstom Pircu, Lampretu, Wohlgemutu & Comp. odkazali mesto — pod mizo. Bivši krojač Eržen je obdeloval že poprej v ponedeljkih mojstre iz okolice, da naj glasujejo za njegovo in Wohlgemutovo stranko, osnovali so si liberalci poseben „pripravljalni odbor“, ki je agitiral, kolikor je mogel v mestu in na kmetih za kandidate, proglašene po „Gorenjčevi“ tiskarni, Pirc in Polak sta se postavljala še pred volilno dvorano in delala vrišč, da bi bila kmalu strica Sajovica prekosila, pa vse ni nič pomagalo. „Gorenjčevi“ patroni so šli daleč. Izpustili so v „Narod“ grozno surov in za kranjske mojstre silno žaljiv dopis, v katerem so jih hoteli kakor kučke ugnati s palico in jih z obrekovanjem terorizirati. Šli so še korak dalje. Priporočali so kot pripravljavci odbor v „Gorenjcu“ svoje „edine“ kandidate, „katerim sme vsak pošten človek zaupati.“ S tem so hoteli nafarbati mojstre, da drugih kandidatov ne bo, ali pa, kar je še bolj verjetno, ako bi bili drugi kandidati kot „Gorenjčevi“, tedaj jim pošteni obrtniki zaupati ne smejo. Pirc in Wohlgemut sta dan pred volitvijo se pač slutila, da bota najbrže pogorela,

Za kruhom.

(Napisal Iv. Baloh.)

Zvonovi pri podružnici sv. Marije Magdalene so zvonili mrliču. Visoko gori na hribu je stala cerkvena, od katere so prihajali ti žalostni glasovi, ljudje v dolini pa so povpraševali, kdo da je umrl. Ni bilo bolnika v vasi, stari ljudje so že lani pomrli, radovedne so torej stikale ženske skupaj svoje glave ter povpraševale druga drugo, komu da zvoni.

Kar je pritekel doli po hribu cerkvenikov sin Tonček, ter povedal radovednemu ženstvu, da je umrl — Sivec — v Ameriki. —

„Bog mu daj dobro!“ — rekle so vse naenkrat.

„Revež, v Ameriko je šel, da bi dolgove plačal, pa je tako žalostno končal“, rekla je jedna.

„Pa bi bil doma ostal, saj se povsodi lahko delo dobi“ — pristavila je druga.

„Oh, tako mlada, pa že vdova. Komaj leto, kar se je poročila; kaj bo naredila z majhnim otrokom?“

„E, kaj možila se bo!“

„Kdo jo bo pa vzel, ker imata toliko dolga? Stari Gregorec že komaj čaka, da jih iz hiše spodi!“ —

„He, lahko ga bo dobila, lahko!“ —

In razšle so se.

Tam sredi vasi v senci košate velike lipe pa je stala hiša, v kateri je vladala žalost, kakor da bi se smrt vanjo naselila. Pri oknu na klopi je slonela mlada ženska, blede in vsa objokana. Stenska ura je nihala enakomerno sem ter tje, tu in tam so se čuli globoki vzdih po sobi, doli po lici so nekemu kapale debele solze — v zibelki pa je tako sladko spalo majhno dete.

Zopet in zopet je vzela list v roke, ki ga je danes iz Amerike prejela in v katerem je brala, da je njen mož, — njen Andrej — v bolnišnici po trimesečnem trpljenju z Bogom spravljen izdihnil svojo dušo. Skoro ni mogla verjeti tej novici, a bila je nanjo pripravljena, ker že toliko časa ni prejela od njega nobenega pisma. Pač ji je pisal neki njegov prijatelj, ki je delal v isti tovarni, kakor Sivec, da se je Andrej ponesrečil in da leži dobro preskrbljen v mestni bolnišnici. Vsi pa upajo, da bo kmalu ozdravel.

Goreče je molila od tistega dne Helena za zdravje svojega ljubega Andreja. Kaj naj bi počela sirota sama na tem svetu brez njega? — Ni bila uslišana! — Sedaj ta list! —

Ves je bil že solzan, ko se je napotila k cerkveniku, naj zvoni pri Mariji Magdaleni, da bodo ljudje molili za dušo pokojnega Andreja.

Pri Sivcu so imeli ženitovanje. Mladi Andrej je vzel Vogrinovo Heleno, in vsa vas je bila tega dogodka vesela. Ženske so sicer rekle, da nima bog vé koliko dote, pa pridna je pridna, to so pa vse pristavile.

Sivčeva hiša je bila zadolžena. Že oče Andrejev je nakladal dolg na dolg, da je komaj obresti plačeval. Zato je to težko breme odložil na rame svojega jedinega sina Andreja, češ, naj pa on sedaj gospodari, jaz sem se zadosti trudil. Andrej ni veliko izbiral. To je vedel, da bogate neveste ne bo dobil, zato je vzel tisto, katero je ljubil, in to je bila Vogrinova Helena. Skromno premoženje je prinesla k hiši, toliko, da so se napravile najpotrebnejše stvari, toda bila je pridna in poštena, takó, da ji celo najbolj jezične ženske niso mogle ničesar očitati. „Beračija bo, beračija!“ to je bilo vse, kar so pristavile na koncu svojega opravljanja.

In to je res Andrej sam britko čutil. Imel je svojega očeta in mater, in vedel je, da bo treba trdo delati, da bo za vsakdanji živež. Toda ni šlo. Zadnje letine so bile silno slabe, žita je primanjkovalo, in trebate bilo moko kupovati. Denarja pa ni bilo mogoče zaslužiti. Da bi rešil svojo družino bede, šel je k Gregorcu ter ga prosil na posodo. Stari Gregorec se je branil, pa ker mu je Andrej za trdno obljubil, da bo gotovo vrnil, ko

zato je moral „Gorenjec“ udrihati po nasprotnih obrtnikih z najhujšo gorjačo, osumničiti njihovo dobro ime ter postaviti jih pred svet kot ljudi, katerim naj poštenjak glede denarja ne zaupa. Da so vsled „Gorenjčeve“ podlosti naši mojstri morali stopiti na noge ter pri volitvi pokazati, komu se sme zaupati in komu ne, je umevno. Wohlgemut je šel k volitvi še z malo nado, da se ga znabiti usmilijo liberalni trgovci in agent Kokalj in da mu naženejo skupaj po „Gorenjčevi“ paroli vso staro gardo, pa zastonj. Dvajset listkov je bilo zapored oddanih brez imena Wohlgemut. Še celo njegovi kandidati za odbor, njegovi izvoljenci, mu niso vsi privoščili predsedniškega stola in mastne plače, ampak so pobegnili, ko so videli, da je stolček izpodnešen. Liberalci so bili kar „paff“ ko se je razglasilo, da je za predsednika izvoljen z 89. glasovi usnjarski mojster Ivan Zupan, in da je Wohlgemut, edini kandidat, kateremu sme vsak pošten obrtnik zaupati, dobil vsega skupaj le 12 glasov. Pirc je tudi naglo pogruntal, „kam pes taco moli“. Prepričan je bil, da tudi podpredsednika fotografa Jagodica in odbora ne reši niti Šinkovčeva najmočnejša viv. In res, prišla je katastrofa. Pri volitvi podpredsednika in odbornikov so še hujše pogoreli „možje, katerim se brez skrbi lahko zaupa združni denar“ (kakor je pisal „Gorenjec“), dobili so le po pet glasov, po 87 glasov so pa dobili možje iz stranke, ki je priobčila svoje kandidate v „Slovenca“ in „Slovenskem Listu“. Pirc je šel s svojim nesrečnim adjutantom ves potrt domu, zmagonosni obrtniki so pa „zaupali svoj denar“ za kozarček cvička pri „Šniku“ in po drugih gostilnah, kjer so se imeli „wohl gemüthlich“, ko so slavili prvo zmago svojega poštenja.

Iz Idrije. Dne 25. jan. (Malha, o kateri vsakdo sme vedeti.) „V kateri žakelj zbirate?“ tako povprašuje v zadnji „Jednakopravnosti“ nekdo, ki večkrat premišljuje, kakor sam pravi, kako je to, da so pogrebi pri nas tako dragi. — „Za tisto malo spremstvo in zvonjenje, pa kmalo moraš plačati 80 do 100 ali pa še več kron.“ Pustil je to premišljevanje, češ, kdor je tako neumen, naj pa plača. A sedaj, ko mi vprašujemo liberalce po njih računih, moral si je dati duška. Natančno je izračunal, da dobi vsak duhovnik od pogreba 5 kron, in ko je odračunal vse druge stroške, ki jih je treba plačati, ostalo mu je za samo zvonjenje povprečno 20 kron od pogreba. „Če računamo na leto“ — pravi — „samo 200 pogrebov, dobimo okroglih 4000 kron za zvonjenje. Kolikor se morem spominjati, so naši zvonovi že nad 25 let v zvoniku, to bi torej dalo okroglo svoto 100.000 kron.“ Končuje: Ta denar „spravljate gotovo v kako posebno malho, od katere pa ne sme nihče ničesar zvedeti. Prosimo toraj pojasnila!“

Evo, pojasnila, mi se ne bojimo z računi pred ljudi! Pred vsem povemo, da bi nam bilo najljubše, ako bi nam bili navedli one, kateri so plačali „za tisto malo spremstvo in zvonjenje 80 do 200 ali pa še več kron. Zadovoljni smo, ako nam od vseh zadnjih 25 let poveste le en slučaj. Pri pogrebi imamo tri razrede z natančno določenimi taksami. Računa se vsem enako.

Kakor kažejo računi, so skozi vseh 25 let plačevali oni, kateri so naročili pogreb I. razreda, po 46 kron in 6 vin. Iz tega so plačani trije duhovniki, trije pevci pri pogrebu, vsi mežnarji, 6 ministrantov, 2 maši z libero, sveče pri teh mašah, — in tisto zvonjenje opoldne po vseh štirih cerkvah skozi tri četrt ure, med pogrebom po vseh štirih cerkvah, ter ob osmini in obletnici med libero v farni cerkvi. Ako pa kdo kaj več zahteva, plačati mora posebej, kakor povsod. Tako mu je na prosto voljo dano, ali in kakšne sveče hoče, naroči si lahko posebne svečnike kakor tudi druge potrebne priprave za mrtvaški oder, ako ni vpisan v pogrebno društvo sv. Jožefa. Kadar kdo vrne sveče, kolikor jih ni porabil, vrne mu tudi cerkev, kolikor so vrnjene sveče vredne.

Navajamo vzglede, kjer so liberalci poravnali račune ter si jih lahko še vedno ogledajo, saj so jih dobili v roke. Dne 18. septembra 1894 je umrl županov brat Vinko Lapajne. Cerkveni račun je znašal 50 kron 86 vin. Ravno toliko ob pogrebu gospe Frančiške Lapajne in mnogo drugih. Plačali so 4 krone 80 vin. več, ker so zahtevali posebne sveče (Windlicht) pri pogrebu. Za gospoda Franc Lapajne je znašal račun le 48 kron 20 vin., ker je pač imel pri pogrebu posebne sveče, toda le dva pevca. Tako se vedno natančno poračuna. Komur se je krivično zaračunalo, naj se le oglasi! Povrnjeno dobi do zadnjega vinarja. Za pogreb Mijo Thaler so plačali res 70 kron 86 vin., a so naročili k pogrebu oba duhovnika iz Spodnje Idrije, kakor tudi pri pogrebu posebne sveče. Ob pogrebu gospe Frančiške Požnenel je bilo računa 71 kron 61 v. naročenih pa je bilo 6 duhovnikov.

Dne 7. januarja 1898 je umrl v Jeličnem Vrhu gospod Pavel Gruden. Duhovnik ga je spremljal do doma, od pol pota dalje vsi trije duhovniki, račun za zvonjenje in vse 48 kron 76 vin. Neki višji uradnik je poslal ob smrti svojega sina račun v župnišče nazaj, češ, gotovo ste se zmotili, tako majhni računi pri cerkvi pač niso, slišal sem, da stane pogreb I. razreda najmanj 200 kron.

Tako ljudje navadno mislijo in „Jednakopravnost“ je hotela to izrabit. Kajpada so pogrebi dragi, ako hoče kdo parado. A cerkev pri vsakem enako računa, bodi stanu tega ali onega. Stroški so le pri „paradi“. Tako je znašal ob smrti gospe Roze plem. Lipold ves cerkvini račun z vsem, kar so posebej zahtevali, 57 kron 6 h, krsta sama pa ravno 100 kron. Napravit

jo je in tudi denar zanjo potegnil nikakor ne klerikalni mizar Miha Tratuik. Torej skoraj še enkrat toliko, kakor „tisto malo spremstvo in zvonjenje“, sama krsta!

Za pogreb II. razreda odraslih plačajo pri nas 28 kron 20 h. Za ta denar so poravnani zopet vsi stroški: zvon po vseh štirih cerkvah skozi pol ure opoldne in ob pogrebu, strežniki dva pevca, kakor sta tudi že vračunjeni dve maši z libero, ako ju kdo naroči. Anton Florijan, tast našega vpokojenega c. kr. živinozdravnika je umrl 19. septembra 1901. Imel je pogreb II. razreda. Ker posmrtna maše niso bile naročene, plačali so za pogreb 24 kron 26 vin. Ako nam ne verjamete, vprašajte gospoda živinozdravnika, saj je dobil pisan račun. Pri pogrebu so bili trije duhovniki, trije ministrantje, opoldne in pri pogrebu zvonilo mu je po vseh štirih cerkvah, posodila je cerkev tudi 6 svečnikov. Ako je že vsak naših treh „popov“ potegnil po vaši sodbi 5 kron, kako je mogoče, da je ostalo za zvonjenje 20 kron, ako bi razun „popov“ vsi drugi za „vbogajme“ delali? „Popom“ pripisujete take dohodke, ker merite po sebi: duhovnik se mora zadovoljiti pri srednjem pogrebu z 2 kron 66 h, pri malem pa z 1 krono 66 h.

Dne 25. septembra 1901 je umrl stric gospe županje. Imel je pogreb III. razreda. Vsi cerkveni stroški so znašali — čujte! — 7 kron 54 h, in vendar je ostalo po računu liberalnega sotrudnika z maturo ali brez mature — ne vemo — okroglo 20 kron za „samo zvonjenje“. Pa tudi ako bi imenovani stric gospe županje ne bil ležal v mrtvašnici, marveč, da bi bil našel kako usmiljeno srce, ki bi mu preskrbelo, da bi bil ležal na „parah“, bi se bili stroški zvišali k večjemu za 1 krono 40 h za svečnike. Toliko več namreč je znašal za mestno ubogo Terezijo Mihalčev, ki je tudi lani umrla in ležala v mestni ubožnici na mrtvaškem odru. Da pa se v prihodnje več ne zmotite, povemo vam tu javno, da cerkev pri pogrebi III. razreda ne dobi za zvonjenje prav nič, še pri pogrebi I. razreda le 6 kron 30 h.

Še otroški pogrebi! Ako kdo pripravi svojemu otroku srednji pogreb, plača 11 kron 24 h. Pri pogrebu sta dva duhovnika, trije strežniki, vračunjena je sveča botrova — in vendar ostane po računu „Jednakopravnosti“ okroglo 20 kron za „zvonjenje“. Škoda, da so razredi zlasti nižji naše rudniške šole prenapolnjeni, sicer bi nasvetovali, da pošlje „Jednakopravnost“ svojega poročevalca, naj si ima tudi morebiti že maturo, še nekoliko v pouk. Pri otroških pogrebi III. razreda znaša račun z botrovo svečo vred celih 5 kron 84 h. Ako zasluži po trditvi liberalca v „Jednakopravnosti“ že „pop“ samo 5 kron, kako neki ostane za strežnike in zvonjenje še vedno okroglo 20 kron? Kdor to trdi, ta pač niti za ljudsko šolo ni, še manj pa

telico proda, tedaj mu je dal par desetakov. Živino je prodal, a denar je porabil za vsakdanje potrebe, in Gregorec je moral čakati. Sicer je vedel, da ne bo nič zgubil, ker je že itak vse Sivčevo posestvo njegovo, a vedno je Andreja nadlegoval, naj plača vsaj obresti, ki se za lansko leto niso plačane.

To je Andreja bolelo. Kakor kamen ležalo je to na njegovem srcu in cele noči je mislil, kako bi se izkopal iz teh dolgov. Dostikrat ga je žena vprašala, zakaj je tako otožen, pa vselej ji je odgovoril mirno: „E saj veš, skrbi, skrbi!“ — Sivec je vedel, da tako naprej ne more iti, pri gospodarstvu pridela komaj toliko, da je za družino, kar dobi od hleva, to gre sproti, in tako je sprevidel, da si na ta način ne bo opomogel in da mora dobiti drug vir dohodkov. Sklenil je iti preko morja — v Ameriko. Težko mu je bilo to razodeti svoji Heleni, težko pustiti mlado ženo in malega Drejceta, toda česa človek ne stori iz ljubezni do svoje družine! Helena ni bila vesela te novice, toda videla je, koliko drugih je že tam in kako lepe svote so poslali — in udala se je. Kako lepo bi bilo, če bi mogla reči, da na hiši nimata niti krajcarja dolga. In saj ne bo ostal tam vedno, samo nekaj let, da bo dolg poplačan, in potem se bo vrnil domov in zopet bodo skupaj veseli in srečni.

Sivec je naprosil dva svoja prijatelja, da sta mu bila za poroka, in dobil je v domači posojilnici toliko, kolikor je potreboval za potovanje.

Ni bil vesel dan, ko se je Andrej poslavljaj od svojega doma. Žalostna sta gledala oče in mati za svojim sinom, in Helena si je s predpasnikom mnogokrat obrisala oči, ko je jemal Sivec slovo od doma, le jeden se je smehljal, in to je bil mali Drejček v zibelki. —

Še enkrat se je ozrl Andrej, ko je stal na vrhu griča, nazaj na rojstno vas, pri Križu je še zmolil en Oče naš za srečno pot — in šel je. Pač ni mislil, da moli tukaj zadnjikrat.

Čez nekaj dni so se pri Sivčevih že privadili — brez Andreja. Živino je za silo opravljal stari Sivec, Helena je po kuhinji in sobi gospodinjala.

Čez nekaj tednov je prejela Helena prvo pismo iz Amerike in notri je bilo deset dolarjev. Kako je bila vesela! Precej jih je nesla k Gregorcu, da bi ga vsaj nekoliko potolažila. In je bil zadovoljen!

Dasi je potrebovala na vse strani, vendar je potrpehla, vsaj je upala, da zopet kaj pošlje. In res je poslal! Tako se ji je dobro zdelo, da je od veselja jokala. Vzela je v naročje malega Drejceta ter v njegovih očeh zrla oči svojega moža.

In tako je preteklo nekaj mesecev. Pri Sivčevih so si nekoliko opomogli in stari Gregorec je bil tiho.

Kar je pa nekega dne prejela pismo, v katerem ji naznanja njegov prijatelj, da je Andreja prijel v tovarni stroj in hudo poškodoval. Od tistega dne ni bilo pri Sivčevih nobene vesele ure več.

Vsak večer so skupaj molili za ljubo zdravje, iz Amerike pa ni bilo od Andreja nobenega poročila.

In danes ta list! —

Dan se je že poslavljaj od vasi in noč je legla na tiho vas, pri Sivčevih pa je bedela pozno v noč Helena z detetom v naročju. Na mlado nežno lice so kapale težke solze materine. Tako majhen, pa nima — očeta! In ozrla se je tje gori na podobo Matere Božje, ki je tudi trpela in zdelo se ji je, da je Marijino srce prebodeno s sedmerimi meči. Sedaj je gledala Marijo, sedaj svoje dete ter se vprašala: „Kaj bo sedaj?“

Pri Gregorcu je pa v čumnati tudi brlela luč. Sedel je pri mizi stari Gregorec in imel koledar v svojih rokah. Vzel je kredo, ter z njo račun po mizi, koliko je — Sivec dolžan. In napisal je veliko število. In vstal je, ugasnil luč ter dejal: „No, tako bomo naredili!“ —

za kako častno mestno v občini. To bi bilo menda zadosti pojasnila! Da pa svet spozna kako sleparijo liberalci pomudimo se še nekoliko pri številu 200.

„Jadnakopravnost“ pravi, da hoče za podlago svojega računa vzeti samo 200 pogrebov na leto. Sodi torej da jih je več. To se pri nas večkrat zgodi. Davčni nadzornik v Logatcu je poslal sam nekemu idrijskemu duhovniku naznanilo da je po „uradni poizvedbi“ v Idriji na leto povprečno 270 pogrebov, mej temi povprečno 200 takih, pri katerih so trije duhovniki. Od kod je došla ona uradna poizvedba, ne vemo. Toliko pa nam je znano, da je zalagatelj „Jednakopravnosti“ Dragotin Lapajne, član komisije za odmerjenje dohodarine. Kako natančne pa so take uradne poizvedbe, oziroma glasilo našega župana, kažejo izkazi mrliške knjige v Idriji. V zadnjih 25 letih je doseglo število umrlih le štirikrat številko 200 in sicer v letih, ko so bile nalezljive bolezni. Povprečno število mrličev v zadnjih 25 letih znaša 174 in „Jednakopravnost“ jemlje za podlago „samo 200“. Zmoti se torej v teh letih za 650 pogrebov. Ne realke, ampak še eno ljudsko šolo potrebujemo za ljudi, najsi imajo morda tudi že maturo v žepu.

Še nekoliko pojasnila! Med omenjenimi 174 letnimi umrlimi so vsi, ki so imeli pogreb kateregakoli razreda, odrasli in otroci. Kdor je pokopan po tretjem razredu, za zvonjenje sploh nič ne plača. Všeteti so vsi oni, ki so bili pokopani brezplačno, kakor tudi vsi oni, ki so imeli pač narocene pogrebe višjih razredov, pa jih še do danes niso plačali. Tako je naročil neki liberalci že dva pogreba I. razreda, pa še do danes ni plačal ne solda. Cerkev je morala poravnati stroške za sveče, zvonarje itd.

Ko smo čitali navedeno notico v „kateri žakelj zbirate?“ hoteli smo tudi mi biti na čistem. Sošteli smo torej, koliko so znašali v preteklem letu vsi cerkveni računi za vse pogrebe — za „pope“, pevce, strežnike, cerkovnike, sploh vse, kar smo že zgoraj navedli, dobili smo skupno svoto 2912 K 14 h. Pogrebov, pri katerih je znašal cerkveni račun manj, nego 20 kron, bilo je 107 med 177. To sicer niso „uradne poizvedbe“ — pa so resnične. Vprašajte pri voditelju matičnih knjig!

Po vaši trditvi bi imelo priti samo za zvonjenje 4000 kron. Ob tako strahoviti razliki se nismo prav nič čudili, kako je mogoča zmota

vrše neka pogajanja, ki merijo na to, da bi se sklenila med njima trgovinska pogodba. Inicijativo pri tem je poprijelo Wittejevo ministerstvo v Petrogradu. — Ruski list „Moskavske Vjedomosti“ povdarja, da bi bila taka pogodba v veliko korist avstrijski industriji, katerej bi bila potem odprta pot na ruski trg. Ta pogodba bi bila odgovor na nov nemški carinski tarif in je upanje, da se izvrši.

Pruska naseljevalna komisija je od leta 1886. pa do sedaj nakupila na Poznanjskem 113.200 hektarov, v zahodni Prusiji 49.200 ha poljske zemlje. Do 1. oktobra lanskega leta je bilo oddanih 77.000 ha na nemške kmete in delavce, in sicer se jih je naselilo na Poznanjskem 3497, v Zahodni Prusiji pa 1203. Tako je bilo na novo ustanovljenih 116 nemških vasi. Zemlja, ki jo je nakupila ta ponemčevalna komisija, in ki je prešla iz slovanske v nemško last, obsega že večjo površino, kakor jo imata kneževini Reuss in Schaumburg-Lippe skupaj.

Nemški veliki manevri se bodo letos vršili na Poznanjskem. Tako se hoče že naprej nemške čete pripraviti za slučaj zopetnega upora Poljakov. Pri manevrih bode navzočen tudi nemški cesar.

Nazaj k Rimu v katoliško cerkev povrača se misleča angleška inteligenca. Ne mine skoraj dne, da ne bi časniki poročali o spreobrnjenju kacega Angleža. Zadnji čas spreobrnil se je nek ameriški škof anglikanske cerkve, nadalje slavni časnikar S. Keyer. O konverzijah angleške inteligence „nazaj k Rimu“ glasilo slovenske narodno-napredne pameti ne bode poročalo.

Angležem se godi vedno slabše. Do konca marca zahteva angleška vlada od poslancev pet milijonov funtov naknadnega vojnega kredita. Tudi z odpošiljanjem konj v Južno Afriko Angleži nimajo sreče. Od 100 v Južno Afriko poslanih konj jih že na potu pogine 80. Iz Londona se potrjuje, da se je Angležki parnik „Mafelmorr“ z 900 konji namenjenimi v Južno Afriko, potopil. V času od septembra do novembra so doživeli Angleži dvanajst porazov, katerih pa lord Kitchener v svojih brzojavkah niti ne omenja. Burski vodje so iznova navdušeni za svojo stvar in pripravljajo neki že načrte za upravo neodvisne Južne Afrike.

Domače novice.

„Gorenjec“ in vseučilišče. Že zadnjič smo okrcali „Gorenjca“, ki je krivično in nedostojno žalil slovenske škofo, zlasti knezoškofa dr. Jegliča, zato ker ne delajo v Ljubljani za vseučilišče tako, kakor se prav zdi uredniku „Gorenjca“. Sramočenja škofje niso zaslužili, najmanj pa za blagor naše domovine zelo vneti ljubljanski knezoškof. Vendar je „Gorenjec“ zadnjič vnovič osramotil gospoda škofa. Naj bi „Gorenjca“ vsaj g. župan Hribar, načelnik odseka za vseučilišče, poučil, kaj je taktno in kako se ovira akcija za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

Ciril Pirc in „Slovenski Narod“. Ko so bile pretečeno nedeljo volitve v Kranju za obrtniško zadrugo, vdeležil se jih je tudi mojster Pirc. Ko ga je eden izmed volivcev opomnil na „Slov. Narod“, ki je prav nizkotne in surove napadel one obrtnike, ki ne trobijo v Pirčev rog, tedaj je rekel, da ne odobrava dotičnega dopisa in da ni „Narod“ prav storil, ko ga je priobčil. Torej tudi mojstru Pircu preseda grda pisava „Slov. Naroda“.

Mojster Eržen. Liberalci no nameravali kandidirati za obrtniško zadrugo tudi pisarja Eržena. Nekateri neodvisni obrtniki so se čude povpraševali, od kdaj je gospod Gašper mojster. Nek drug obrtnik, ki je šel mimo ter slišal ta pogovor, je hitro odgovoril: G. Eržen je že dolgo časa mojster. Že ko je bil v gimnaziji je pridno šival peterke, sedaj je pa cel mojster v dopisih za „Gorenjca“. Vsi so se smejali temu dnhovitemu odgovoru in sklenili so — ne voliti Eržena v obrtniško zadrugo.

Iz gorenjske doline. Naši liberalci se mnogokrat pritožujejo, da so vse gorenjske vasi z „Domoljubom“ preplavljene. Ni čuda: Če vza-

memo v roke „Rodoljub“ in ž njim primerjamo „Domoljub“, kakšen razloček. Tu izvrstno berilo — tam samo gnojnica iz „Naroda“ prepisana, tu koristni gospodarski članki, tam samo golo zabavljanje čez fajmoštre in kaplane. Naš kmet četudi se mu je očitalo, da je za sto let zadaj, ni tako zabit, da bi ne vedel, katera stvar mu koristi in katera ne. Dobro si premisli, predno da za časopis 80 krajcarjev. Zato pa hoče od njega tudi kaj imeti. Gotovo je, da 90% „Rodoljuba“ ni plačanega, ampak da ga pošiljajo zastonj. Poznam „odličnega“ liberalca, ki že leta in leta prejema „Rodoljub“ zastonj, in še opomnjen ni bil nikdar, da naj plača naročnino. Tako umazanega berila se tudi bolj poštena inteligenca sramuje, zato ga omenjeni liberalci vselej skrije pred svojimi posli, kadar pride. Liberalci tudi tožijo, da „Zvon nima ni duševne ni materijalne podpore“, pa kažejo z zavistjo na „Dom in Svet“, kako krasno napreduje. Vprašajmo se, koliko je pa takih liberalcev, ki bi slovensko literaturo podpirali. Ali niso duhovniki edini, ki imajo naročenih največ slovenskih časopisov? Vsako uredništvo, vsak časopis, vsak agent se obrne na „častito“ duhovščino. Kaj pa liberalci? Dokler so cvetele čitalnice, so tam čitali časopise, ko so pa te izmrle, pa zahtevajo jedino od svojega gostilničarja, kamor hodijo „krokat“, da jim plačuje ljubi „Narod“. To je vir njihove politične modrosti. Za kak resen leposloven list sploh nimajo smisla. Poznam uradnika, sina nekega slovenskega liberalca, ki ga je narodna stranka ravno v zadnjem času na dobro plačano mesto posadila, dasi je imel že prej mastno službo, ki je naročen jedino le na nemške časopise, kakor: Pschütt itd., o katerem slovenskem časopisu pa ni ne duha ne sluha. Resnično je, da dajejo duhovniki največ za slovenske časopise in da so v dejanju najbolj narodni.

Kam bodo šli liberalci? Liberalci pravijo, da je tista vera najboljša, ki najmanj velja. Na ta način morajo iti liberalci k — Adamitoim. Ti niti ne zahtevajo, da bi si človek kupil obleko.

Lep uspeh naše organizacije. Z Jesenic, kjer grade predor skozi Karavanke, se poroča: Poljski žid pa je začel prodajati svoje konje, in sedaj se je tudi potrdila vest, da je podjetje Gross & Bischoff dobilo od železniškega ministersva povelje, naj ga odpravi in vožnjo domačinom odda.

Nov davek v Gradu. Graški mestni svet je izdelal načrt za novi takozvani ubožni davek, s katerim se obremenijo vsi, tudi penzionisti, ki imajo nad 2000 kron letnih dohodkov. Najnižji davek znaša 2 kroni. Po sedanjih poizvedbah se naloži davek 14.907 osebam, ki bodo skupno plačale 325.552 kron letnega ubožnega davka.

Petorica obsojenih na smrt — pomiloščenih. Med razpravami v zadnjem zasedanju porotnega sodišča v Mariboru so bile, kakor se čitatelji gotovo še spominjajo, nekatere naravnost senzacionalne toliko po številu umorstev in ubojstev, kakor po grozovitosti in nečlovečnosti činov, ki so bili v sodbi. Petorici obsojenec je sedaj cesar odpustil smrtno kazen in bodo sedeli po 20, ozir. 15 in 12 let.

Ples v — bolnišnici. V Krku imajo bolnišnico. Za zgradbo stavbe je tudi cesar privolil svoj prispevek. V tej zgradbi bodo imeli v soboto dne 1. februarja ples na korist — „Lega Nazionale“!! To je že skrajna brezobraznost, s katero se najprej zasmehuje blagi namen Njeg. Veličanstva, potem pa se gazijo v blato plemenita čustva vseh onih, ki so pripomogli, da se je postavila stavba.

Nadvojvodinja Elizabeta omožena s princem Otonom Windischgraetzom, ostane z visokim svojim soprogom še do 5. oziroma 10. februarja na Bledu. Nadvojvodinja Elizabeta je že večkrat šla peš okoli jezera. Pozdravljajočim se otrokom je odzdravljala prijazno s slovenskim pozdravom „Dober dan!“ Ljudstvo je zavzeto od nje ljubeznivosti; nadvojvodinja ogo-varja skoro vsakega prijazno.

Z Gorenjskega se nam piše: „Narod“ je baje prinesel članek, ki je vreden njegovih bralcev, pod naslovom „Pujski v kutah“. Pri nas

Politični pregled.

Sestanek državnega zbora. Predsedstvo poslanske zbornice je pričelo z razpošiljanjem povabil za prihodnjo sejo, ki bo, kot smo že omenili, v torek dne 4. februarja. Na dnevnem redu te prve seje je pred vsem načrt zakona o vojaških novincih, kateri zakon mora biti uveljavljen koncem februarja. Kot druga točka so so na dnevnem redu bosanske železnice in potem znana predloga o inženerskem naslovu. S proračunom se bo pečala poslanska zbornica še le v drugi polovici februarja in ga završila v nekaterih tednih po Veliki noči, vendar še toliko zgodaj, da bodo imeli deželni zbori dovolj prilike za daljše zborovanje, tembolj, ker odpade poletensko zasedanje drž. zbora. Hud boj je v proračunskem odseku za celjsko slovensko gimnazijo, katero naskakujejo Nemci.

Potovanje prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda v Petrograd. Listi poročajo, da potuje nadvojvoda Franc Ferdinand v Petrograd začetkom meseca februarja. Namen temu potovanju da je ta, da se naš prestolonaslednik zahvali carju na njegovem imenovanju generalom ruske konjice. Listi izražajo mnenje, da je to potovanje sploh znak zboljšanja razmer med našo državo in Rusijo.

Voditelj Vsenemcev v Brnu notar Hummer je bil radi različnih pregreškov in prestopkov za 6 mesecev odpuščen iz službe in obsojen na denarno globo 500 kron. Sedaj se vrši proti njemu nova disciplinarna preiskava. Ta notar ni „klerikalec“, temuč pristen liberalci.

Wolf je bil predvčerajšnjem na Češkem izvoljen dež. poslancem.

Avstrija in Rusija. V zadnjem času so poročali listi, da se med našo državo in Rusijo

imamo učiteljico, ki bi bila rada pobožna in liberalna ob jednom. Pol Bogu, pol vragu. „Narod“ se ji doslej ni studil, še plačevala je zanj vsak mesec nekaj soldov. Ko je pa kupila za svoje solde „pujske v kutah“, jih je nesla na ogenj. V oči so jo zbodli „pujski“, če so jo v dušo tudi, še ne vemo.

Drobne novice. Umrli je v Škofji Loki bivši župan g. Valentin Sušnik. — Na graškem pokopališču se je ustrelil ravnatelj poštnega urada v Gradcu Jožef Chenevievier. — Umrlo je v Ljubljani lani leta 1901 z mrtvorojenci vred 1270 oseb. — Slovenci v Ameriki imajo sedaj štiri tiskarne in sicer tiskarne: „Ameriškega Slovenca“, „Mira“, „Nove domovine“ in g. (Sakserja. — Iz Sarajeva poročajo, da je umrl kalkulanti pri tamošnjem deželuoračunskem uradu gosp. Frane Pirc, bivši gardni nadporočnik ranjkega Mehikanskega cesarja Maksimilijana. — V Rušah pri Mariboru sa nahaja velika železnarna in livarna, katera je bila doslej last nekega Hermana. Zdaj je to tovarno kupil g. Alojzij Pogačnik, trgovec in župan v Cerknici. S tem je prišlo večje industrijsko podjetje v slovenske roke. — Tatu, ki je okradel g. prof. Zupančiča, imajo že pod ključem. Tat je izključen tretjošolec v Kranju, Janez Pogačar, ki je bil do decembra meseca pisar pri g. Jamšku v Litiji, potem pa je „promeniral“ po ljubljanskih ulicah. Pripoznal je tatvini pri čast. gospodu stolnem dekanu Zamejcu in čast. gospodu prof. Zupančiču. — Snega je nekaterih krajih Krasa padlo za peden visoko. — Občinska volitev na Rakeku je potrjena. — Po kratki bolezni je umrl v Idriji nepričakovano naglo dne 23. t. m. opoldne 52letni posestnik in rudar Anton Miklavšič. Stal je ob porodu katoliške delavske družbe ter sodeloval, ko se je osnovalo krščansko gospodarsko društvo. Naj v miru počiva! — Lesna zadruga se snuje v Savinjski dolini. — Poroča se, da bo 1. feb. posvečen v mašnika č. g. Fr. J. Ažbe v škofijski katedrali v St. Cloud, Minn., od mil. škofa Jakoba Trobca.

Še nekaj o zločinu v Borovnici. Iz Borovnice smo prejeli še naslednje poročilo: Strašno hudodelstvo se je izvršilo pri nas. Bivši orožnik Anton Janež, sedaj agent tvrdke Žnidaršič Valenčič, tovarne testenin, je ustrelil tukajšnjega postajevodja Jankota Žumra in potem še samega sebe. Pred dvema leti sta skupno službovala v Idriji, kjer je bil pokojni Žumer predstojnik morilcev. Ker je ta zanemarjal svojo službo, ga je gospod Žumer naznanil, kar je kot vesten in natančen orožnik in predstojnik moral storiti. Morilec je bil radi tega dolgo časa v preiskavi, potem zaprt in odpuščen iz službe. Iz zapora je prišel lansko leto meseca marca. Od tedaj je Žumra smrtno sovražil, ter iskal prilike, kako bi svoj namen izvršil. Včeraj teden je prišel v Borovnico kot agent tvrdke Žnidaršič-Valenčič. Predstavil se je tukajšnjim orožniku in povpraševal po g. Žumru, kateri je bil pa takrat v Ljubljani, kjer je že delj časa bival radi bolezni v začasnem dopustu. Sicer je razodeval jezo in srd do Žumra, a nihče ni slutil da ga hoče umoriti. Ker ga ni našel v Borovnici, je šel za njim v Ljubljano, kjer ga je tudi na njegovem stanovanju iskal, pa ga ni dobil. V ponedeljek zvečer je prišel g. Žumer v Borovnico, kjer je mislil par dni ostati. Ko je bil v torek zjutraj z njim vkup, je bil še vesel kakor navadno, pravil je, da bo šel radi telesne poškodbe, katero si je dobil pred več meseci na poti v Rakitno, v stalni pokoj in da bo potem nastopil priv. vladno službo. Popoldne pride iz Ljubljane agent Janež, v gostilni zopet povprašuje po Žumru in kaže svojo jezo do njega. Povedali so Žumru, da ga Janež hudo sovraži, več ne, ker hujšega ni nihče mislil. Zvečer sta obadva v mali družbi v Lebedovi gostilni prijazno igrala, kjer sta sedela skupaj. Zmenila sta se, da se snideta pozneje zvečer v Majarovi gostilni, kjer je gostilničar bivši orožnik. Ko je zapustil Žumer gostilno in šel domov večerjat, je agent še plačeval gostilničarju račun, potem se hitro izgubi iz gostilne, steče za Žumrom. Kakih 40 korakov od gostilne, ga toliko dohiti, da ustrelji za njim. Ker pa prvič ni zadel, sta tekla naprej. Ker Žumer ni mogel radi bolne noge teči, ga dohiti, kje ga ustrelji od spredaj malo nad srce ravno pred neko hišo. Žumer je

bežal okoli hiše, upajoč morilcu uiti, a ni mogel dalje, tam je obležal. Morilec pa je mej tem že samega sebe prav pred isto hišo ustrelil v senca, da je bil v trenutku mrtev. Ljudje so prihiteli, in ga našli znak ležečega z dvocevko v rokah. Po dolgem iskanju so našli mrtvega tudi Žumra za hišo. Vojaška komisija — druge komisije ni bilo — je dognala, da je bil ustreljen Žumer iz male daljave. Krogla mu je prestrelila nad srcem žilo. Vsled notranjega izkrvavljenja je nastopila v malo trenutkih smrt. Pokopan je bil prav lepo, tovariši orožniki so mu položili na rakev dva venca, krsto se spremljali trije duhovniki. — Samomorilec so zagreblili v neblagoslovljeno zemljo. — Pokojnik g. Žumer je bil strogo veren, vesten in natančen orožnik. V družbi so ga vsi ljubili. Naj v miru počiva!

Razne stvari.

Kako dolgo živi človek ne da bi spal. Za rešenje tega vprašanja sešli so se trije ameriški profesorji univerzitet, ter so se tri dni in tri noči zabavali z vsem mogočim, samo da vidijo, kako dolgo bodo vstrajali, ne da bi spali. Tretji dan pa niso mogli več nadaljevati te skušnje, ker dva sta se še komaj držala pokonci, enemu pa je prišlo slabo. Žila mu je bila počasneje, občutljivost kože je prenehala, vsi občutki so odreveoeli.

Romarski vlak v Rim pojde z Dunaja na Pontebo, Padovo in Loreto povodom papeževe petindvajsetletnice. Z Dunaja odide vlak 28. aprila t. l.

Telefon Zaveza avstrijskih industrijcev je imela dne 29. t. m. posvetovanje, kako odpraviti nedostatke pri telefonskem prometu.

OBRTNI VESTNIK.

Urejuje Ivan Kregar.

Umazana konkurenca.

Splošno se čuje dandanes od obrtnika in industrijelca o umazani konkurenci. Dokler so bili obrtniki organizirani v cehe, bila je vsaka umazana konkurenca izključena. Upeljala se je pa obrtna svoboda, razdvojili se se obrtniki in rodila se je svobodna konkurenca. Naravno in ob sebi umevno je, da so ti pojavi rodili umazano konkurenco, katera danes divja v polnem obsegu. Kaj je ceno in najcenejše za to se povprašuje. Ljudstvo kupuje tiste izdelke, kateri so ceneji. Dandanes se ne povprašuje, kakor poprej — ali je blago pravo, solidno, fino in trpežno izdelano, tudi natančna mera in teža se ne vpoštevata, samo da je blago ceno. Velikokrat so cene navidezno nizke, posebno ako se odjemalec ne prepriča o kakovosti in trpežnosti blaga. Boj je danes za obstanek, vsak tekmuje drugemu, pomaga si kvišku, kakor more. Kapital razdira družbo, dere svojo smer naprej ne oziraje se na desno ali levo. Koliko manjših je v temu boju ginilo. Koliko in kaj vse se dandanes ponareja, zlato, brilanti, svila, kožuhovina itd. vse podobno, velikokrat še veliko lepše izdelano nego pravo blago. Veliko delavnic v večjih mestih izdeluje ceno ničvredno blago za razne bazarje in razprodajalce. Zadnji preplavljajo svetovni trg. Ceneno nič vredno blago diskreditira našo obrt in industrijo. Isto velja doma. Umazana konkurenca udomaćila se je povsodi. Večkrat se je že čulo na raznih obrtnih shodih in sestankih, naj bi se uveljavil zakon v obrambo umazane konkurence. Na Francoskem in Nemškem že imajo zakone proti umazani konkurenci. Sedaj se je tudi naša vlada zganila in po vzgledu nemškega zakona z dne 27. maja 1896. leta, o pobijanju umazane konkurence je naše trgovinsko ministerstvo izdelalo načrt zakona o obrambi nelojalnemu tekmovalstvu. To ministerstvo je ta načrt in dalje okrožnico, v kateri podaja nekatera informativna pojasnila poslalo trgovinskim in obrtnim zbornicam, ter pa raznim zadrugam, v presojo in poročanje. Čim dojdejo poročila od omenjenih korporacij, predloži vlada zakonski načrt o brambi proti umazani konkurenci državnemu zboru.

Zakonski načrt o obrambi proti umazani konkurenci razdeli se v štiri glavne dele. Prvi del: od § 1 do 3: neresnično hvalisanje v javnih naznanilih ali napisih na blagu, ki je na prodaj v izlozbi ali pa že v prometu, istotako na ovitkih in na posodah, v katerih se prodaja blago, potem v oglasilih, ki so namenjena širšim krogom, o dejanskih okolnostih kupčijske vrste zlasti take, ki se tičejo blaga obrtnih del ali kupčijskih razmer podjetja navajati neresnične podatke, ki so pripravi, da vzbude na videz posebno ugodno ponudbo. V smislu načrta smatra ni le ne one za neresnične podatke, ki se še od početka ne skladajo z resnico, marveč tudi take podatke, ki se zavoljo izpremembe dejanskih razmer ne ujemajo več z resnico, pa se vzlic temu še kot resnični navajajo.

§ 2. zakonskega načrta določa naslednjo izjemo: Takih oznamenil, ki po občnem običaju v udeleženi krogih ne značijo izključno le kraja izvira, ampak se rabijo v oznak vrste in kakovosti, ni smatrati za oznamenila, ki navajajo kraj, od koder je blago doma. Ta izjemna določba pa ne velja v primerih, ko se takim oznamenilom pridene dostavek, ki je primeren, da vrne izrazu prvoten pomen. Taki dostavki so: pristen, naraven, resničen, originalen, importiran.

§ 3. določa, da je vsakdo upravičen, ki izdeluje ali v promet spravlja blago, iste ali sorodne vrste, s tožbo od oseb, ki so ravnale zoper § 1. zahtevati, da opuste neresnična naznanila. Ako je pa storilec vedoma širil neresnična naznanila, sme tožnik zahtevati tudi povrnitev škode, ki jo je imel vsled neresničnih naznanil. Ako so se taka neresnična naznanila širila v perijodičnih tiskovinah, je od urednika, založnika, tiskarja in širitelja moči le tedaj zahtevati povrnitev škode, ako so vedeli za neresničnost. Vse te navedene določbe obračajo se proti zlorabi reklame.

Drugi del, §§ 4. do 8. Lastitev in zloraba podjetbenih znakov. Kot tako lastitev in zloraba navaja načrt: a) Nezakonito rabo imena, naslova ali grba. b) Nezakonito rabo posebnega oznamenila za podjetje, ako tako nastane nevarnost, da se zamenja z drugim podjetjem. c) Kako rabo navedenih znakov na način, ki meri na prevvaro. d) Kako rabo takšnih znakov, ki si jih je dotičnik že prilastil s slepilnim namenom. e) Uporabljanje ovitkov in posod, ki so v navadi v kakem drugem podjetju, a namenom, da se preslepe odjemalci tako, da ne vedo, iz katerega podjetja je blago. f) Ako se kdo v prometu izven podjetja pri svojih kupci-jah poslužuje oseb, o katerih se vsled njih sedanjega ali prejšnjega službovanja misli, da so uslužbenci druge trgovine.

Tretji del obsega samo en paragraf in sicer § 9. Poniževanje tujih podjetij. Kdor o kakem podjetju, o uslužbencih in njih delu ali pa o blagu širi neresnične dejanske trditve, da s tem koristi sebi ali drugemu, ali pa širi obrekovanja, ki oškodujejo podjetje in kredit imetnikov, se izpostavi tožbi na opustitev obrekovanja in povrnitev škode.

Četrti del §§ 10 in 11. Kršitev kupčijskih in obrtnih tajnosti. § 10 določa: Uslužbenci kakega podjetja, ki kako kupčijsko ali obrtno tajnost, katero so zvedeli ali spoznali za časa službenega razmerja, komu drugemu neopravičeno razodenejo z namenom, da pospešijo konkurenco ali da oškodujejo lastnika podjetja, ali pa kako tajnost v lastni dobiček izkoristijo, so zavezani povrniti podjetniku škodo. Kršitev kupčijske in obrtna tajnosti pa zakrivajo tudi osebe, ki niso uslužbenci oškodovanega podjetnika, to pa v primeri, če kdo neopravičeno drugemu v pospešitev konkurence razkrije tajnost tujega podjetja. ali pa v lastnem ali tujem podjetju izkoristi tako tajnost, če je s tem zlorabil zaupanje oškodovanca ali pa je za tajnost zvedel s tem, da je ali sam izvršil protizakonito dejanje, ali vsled protizakonitega dejanja druge osebe, ali vsled tega, da se ne sklada z dobrimi običaji, ali pa z zvijačnimi obljubami. Uslužbenci jamčijo za škodo le dokler traja službeno razmerje.

§ 12. določa: Kdor ima pravico zahtevati odškodnino, je upravičen zahtevati tudi izgubljeni dobiček. Ako je več oseb odgovornih za

napravljeno škodo, jamčijo solidarno. Trgovske družbe jamčijo za prestopke svojih zastopnikov, ako so ti zagrešili prestopke v njim odmenjeni službi. Podjetniki jamčijo za uslužbenca, ki so ravnali v korist podjetja, istotako tedaj, kadar je uslužbenec z vednostjo podjetnika prestopil mejo dopustne konkurence.

§ 14. določa: Pravico, zahtevati opustitev, zastarano v 6 mesecih, čim se je prestopke izvršil, pravico do oškodbe v 6 mesecih, čim je oškodovanec zvedel za škodo, najdalje pa v 3 letih.

§§ 15., 16., 17., 18., 19. in 20. navajajo procesualne predpise. V pravnih, kjer znaša vrednost spornega predmeta nad 1000 kron, so pristojni trgovski senati, sicer pa okrajno sodišče. Ako se v pravdi, kjer gre za opustitev kakega dejanja, tožniku ugodno, sme zahtevati, da se razsodba na stroške toženca objavi; kadar je bil toženec oproščen, sme isto zahtevati. Objavo poskrbi ona stranka, ki je stavila zadevni predlog. Po civilnopravnem potu more torej oškodovana stranka zahtevati opustitev takih dejanj, katera je po določbah razmotrivanega načrta smatrati za neelojalno konkurenco, in pa pod navedenimi pogoji povrnitev škode ter izgubljenega dobička.

Vrhutega ima načrt tudi kazenskopravne določbe, ki pa so omejene le na prvonavedeno vrsto neelojalne konkurence, na neresnično hvallisanje, torej proti kričečim izrastkom reklame.

§ 21. zakonskega načrta veli: Kdor v interesu lastnega ali tujega kupčijskega podjetja z namenom, da vzbudi videz posebno ugodne ponudbe, s premislekom širi napačna, slepilna naznanila dejanstvene vrste, in sicer o kakovosti blaga, načinu izdelovanja blaga in odmeri cene blagu ali obrtnim izdelkom, nadalje o kraju izvora, teži, meri, številu, o načinu prodaje, je kriv prestopka, ako se taka napačna naznanila širijo v javnih oglasilih, v oznamenilih in napisih na blagu, ki je v izložbah ali že v prometu, nadalje na zavitkih in posodah ali pa v razglasilih, ki so namenjeni širšim krogom. Kazen za take prestopke je zapor treh dni do treh mesecev ali globa 20 do 2000 kron, ali pa zapor združen z globo do 2000 kron.

Ako je toženec obsojen, izreči je v obsodbi, da mora odstraniti napačna naznanila; kadar odstranitev ni mogoča, se zaseže blago. Obsodba se razglasi na predlog državnega pravdnštva, oprostitve na predlog toženca. Za take prestopke je kompetentno okrajno sodišče na sedežu sodnega dvora prve inštanice, ki sodi v tiskovnih stvareh. Kadar pri takih prestopkih nastane opravičena sumnja, da je opraviti zajedno s pregreškom proti § 23. ali 24. postave v varstvo znamk, mora pristojno sodišče nemudoma obvestiti zasebnega upravičenca, da se je vložila javna tožba.

Naslednji §§ 24. do 27. določajo, da sme trgovski minister sporazumno z notranjim ministrom zaukazati, da je dovoljeno, blago gotove vrste le tedaj prodajati, ako se na ovitkih, zavojih ali posodah napovedo množina, kakovost, kraj izvora. Prepisi, da je poočiti množino blaga, so dopustni le za tako blago, ki je namenjeno za prodajo na drobno in se strankam oddaje le v že pripravljeni množini, kakor se to godi na primer pri sladkorju v kockah. Glede napovedi, ki se tičejo kakovosti blaga, je dovoljeno izdati le ukaze, ki merijo na to, da je označiti kakovost surovin, uporabljenih pri izdelovanju, način izdelovanja ali pa druge lastnosti, ki značijo bistvo blaga in so odločilne za njega prometno vrednost. Le pri surovinah se sme ukazati, da je napovedati kraj izvora. V predmetnih ukazih je glede blaga, ki tekom časa izgubi na teži ali meri, določiti dopustno pomotno mejo. Predno pa ministerstvo izda take predpise, mora zaslišati trgovinske in obrtne zbornice. Prestopke proti takim ukazom kaznuje po določbah obrtnega reda politično oblastvo. V razsodbi je zaukazati, da mora obsojena stranka svoje blago naknadno v smislu obstoječih predpisov označiti; kadar pa to ni več mogoče, zapade blago. Ako se blago še le za prodajo pripravlja, je le ovitke in zavojke odstraniti. § 27. navaja posebne določbe za blago, ki pride iz inozemstva. Carinski uradi so namreč upravičeni, pridržati iz inozemstva došlo blago, ki je podvrženo pred-

pisom, izdanim v smislu § 24. pričujočega zakonskega načrta, ako ni opremljeno z oznamenili. Obvestiti pa morajo o storjeni zasegi takoj politično oblastvo, da o zaseženem blagu potrebno ukrene.

§ 28. prepoveduje razpečevanje blaga in obrtnih izdelkov po nakaznem sistemu. Naša trgovina še tega izrastka ne pozna, pač pa je po velikih mestih jako razširjen.

V sklepih §§ 29.—38. navaja načrt prehodne določbe, normira veljavnost novih določb v razmerju z inozemstvom. § 35. veli, v kakem razmerju je pričujoči zakonski načrt s sorodnimi, že obstoječimi zakoni, katerih se še dotaknemo.

To je v kratkem pregled načrta zakona proti umazani konkurenci. O rokodelskih izdelkih posebej načrt ne omenja ničesar. Zadnji čas je, da se upelje ta zakon, da se vsaj deloma omeji umazana konkurenca. Paziti bo treba vsestransko. Gotovo bodo posebne vrste ljudje in izvoljeno ljudstvo iskalo sredstev, da bodo delali proti zakonu — po stari navadi.

V obrtniško zadrugo za kranjski sodni so bili izvoljeni: Predsednik g. Ivan Zupan, usnar v Kranji s 85 glasovi, Pirčev kandidat Wohlgemuth je dobil 12 glasov. Predsednika namestnik je bil g. Urban Žebre, stavbinski podjetnik. Odborniki gg: Alojzij Götzl slikar, Ferdinand Hlebš trgovec, Rudolf Jeglič kamnosek, Matija Levec knjigovez, Jožef Ovčjak klobučar, Janko Potušek brivec, Lovro Rebolj krojač, Jernej Strniša črevljar, Janko Sink svečar, Jožef Štirn ključavničar, Franc Šifer sedlar, Franc Špenk črevljar. Namestniki: Konrad Čadež pek, Jožef Mohor črevljar, Janez Rausch črevljar in Urban Švelc tesar. Vsi ti so dobili po 87, 2 pa 86 glasov; nasprotni kandidatje, za katere se je „Gorenjec“ prav posebno ogreval ter jih slikal kot najbolj poštene, pa celih pet glasov. — Da bi se tudi pri drugih volitvah pokazala vzajemnost in sloga med obrtniki tako lepo ko zadnjič, potem bo kmalo odklenkalo vsakemu tiranskemu gospodstvu

Pekovska obrt. Pekovski mojster gospod J. Bizjak pričel je izdelovati barmeline-kruha. Moka za izdelovanje tega kruha se na poseben način izdeluje in je bila kemično preiskana. Pripoznalo se je, da ima kruh, iz take moke pečen, v sebi veliko redilnih snovi. Gosp. Bizjak je dal stvar varstveno vpisati. — Nekateri tukajšnji pekovski mojstri poskusili so di-malt, katero snov smo zadnjič opisali. Izrekli so se prav pohvalno. Vidi se, da ta snov tudi pri nas v kratkem izpodrine sladkor pri pekovski obrti.

Domača obrt na Kranjskem je večje važnosti nego ona v Korotanu. Z lončarijo bavijo se Kočevarji in Beli Kranjci v črnomaljskem okraju. Žreblarija je zastopana v gorenjski ravnini in osobito v Kropi in Kamni gorici. Žreblarija je na Kranjskem prastara. Največje važnosti je tudi izdelovanje suhe robe v ribniškem, velikolaškem in kočevskem okraju. Za 140.000 kron izvedejo suhe robe samo krošnjarji Ribničani in Kočevarji po raznih avstrijskih deželah. Krošnjarjev Kranjcev s suho robo je kakih 230. Nadalje se peča s prodajo suhe robe več trgovcev v Ljubljani in Zagrebu, ki prevedejo suhe robe na leto v vrednosti kacij 200.000 kron. Pletenje kit za slamnike je v kamniškem in kranjskem okraju vdomačeno. Na leto se izdela kacij 60.000 slamnikov. Nadalje se izdelujejo lesene tobakeve (fajfe) v bohinski in moravski dolini, pletenje canj (korb) je v vipavski, bohinski dolini in drugod, sitarija v kranjskem glavarstvu (osobito Stražiše, Bitnje, deloma tudi Žabnica, Sv. Duh in tudi Stara Loka). Izdelujejo se še kot domača obrt v raznih krajih krtače, pletkanje, vezanje, klekanje, nogovice in predivo, kakor tudi volna in volnati izdelki. Nikjer v Avstriji pa domača obrt ni tako razvita, kakor je ravno na Kranjskem. Ravno razvoj domače kranjske obrti kaže, da naše ljudstvo ni neumno, ampak neumni so oni, ki to trde o ljudstvu, ker v svoji neumnosti pridigajo to, kar je bilo pred sto leti moderno.

Domača obrt na Koroškem najbolj cvete v Borovljah. Kar ljudje pomnijo, se tam že

izdelujejo puške in puškini deli. Vsejedno se zadnji čas opaža pešanje te domače obrti. Tovarne delajo domačemu puškarskemu obrtu v Rožni dolini preveliko konkurenco. Domačini namreč izdelujejo puške brez strojev. Gospodarsko stanje delavcev te obrtne panoge ni sijajno, ker mora bojevati konkurenčni boj s tovarnami. Želeti je, naj bi vlada podprla to domačo obrt — Druge stroke domače obrti na Koroškem niso tako važne in obširne, kakor je puškarska obrt. V Pliberku in Malborgetu izvršujejo se lesna rezbarska in strugarška dela. V savinjski in zilski dolini pletejo canje. V pliberški dolini cvete domača vezarija, izdelovanje lesenih opank in domače izdelovanje obleke.

Ljubljanski župan je ob enem ravnatelj tukajšnje kreditne banke. Kot tak je imel nekaj knjižice banke, potrebnih vezave, a v vezavo jih niso dobili ljubljanski obrtniki, ampak poslal jih je vezat v — Prago. Tako g. Ivan Hribar podpira domačo obrt!

Surovinsko društvo črevljarske obrtovalne zadruge v Ljubljani je imelo dne 26. jan. t. l. občni zbor. V prvem letu je društvo imelo že lep uspeh: 1033 kron 76 h se bo razdelilo med člane društva in 10 odstotkov ostalo je v rezervnem fondu. Prihodnje leto bo ta svota znatno večja, ker društvu ne bo treba nabaviti si zopet mobilij, katere so društvo stale 1172 kron 27 h. Društvu lahko pristopi vsak samostojni mojster na Kranjskem,

GLASNIK.

Delavske drobtine.

Pozor somišljeniki! Veliko katoliških društev imamo na Kranjskem. Vsako društvo priredi gotovo vsako leto vsaj jedno veselico in in vendar ne dobivamo o tem mnogokrat nikakih poročil. Naj bi se torej o vsaki veselici ali o drugih važnih sklepih, o občnih zbiorih itd. napravilo vsaj kratko poročilo ter poslalo „Glasniku“ našega lista. Liberalni listi prinašajo v vsakem zakonem plesu dolga in široka poročila, zasaj bi molčali mi o razvoju naših društev. Pokažimo, kako napredujemo.

Križe pri Trziču. V nedeljo dne 16. prosinca je imelo naše kat. izobraževalno društvo svoj občni zbor. Po običajnem pozdravu gosp. predsednika poročali so nam tajnik, knjižničar in blagajnik o delovanju društva v preteklem letu, kar se je z odobravanjem vzelo na znanje. Nato se je volil odbor, ki se je tako-le sestavil: g. župnik Franc Porenta, predsednik, Franc Perko, podpredsednik, Jože Jane, tajnik, Andrej Perko iz Steničnega, knjižničar, Matevž Žepič, blagajnik, odborniki: gg. Andrej Perko iz Križev, Peter Sitar, Ambrož Škrjanec, Janez Ribnikar in Jože Perko. Nato se g. podpredsednik spominja, da društvo obhaja letos petletnico svojega obstanka in stavi predlog, da naj se imenuje ob tej priliki ustanovitelj in prvi predsednik društva visokočastiti g. Jožef Volc, sedaj župnik na Mali Poljani pri Ribnici. Častnim članom, kar se je enoglasno s prisrčnimi „Živio“ klici sprejelo. Nato se g. predsednik zahvali za obilno udeležbo in vabi ude, da naj prav pridno prihajajo v društvo prebirat časnike, in posebej vabi še vrle pevce, da naj pridno in redno prihajajo k pevskim vajam nakar se občni zbor zaključil.

Na adresi javne civilne bolnice v Ljubljani. Ne pečamo se radi z napakami v javnih dobrodelnih zavodih, toda nehoti se moramo danes nekoliko baviti z razmerami pri sprejemanju bolnikov v tukajšnji javni civilni bolnici. Mnogokrat smo sicer že čuli od raznih v bolnico idočih bolnikov pritožbe, da se jim delajo razne sitnosti pri sprejemu. Pri tem se bolniki reveži jeze in imajo popolno nepotrebna pota. Tak slučaj zgodil se je zadnje dni. Služkinjo Marijo Grdadnik pri gospodu Blumauerju nakazal je blagajniški zdravnik gospod dr. Ivo Jenko z interimnim nakazilom na medicinski oddelek tukajšnje bolnice. Bolniško upraviteljstvo

pa jo na nakaznico gospoda blagajničnega zdravnika, ki je ob enem tudi asistent na oddelku gospoda dr. Šlajmarja, ni sprejelo takoj, marveč ji ukazalo, naj gre v okrajno bolniško blagajno in naj se tamkaj preskrbi nakaznico za v bolnico in potem jo bodo šele sprejeli v bolnico. Ne vemo, zakaj postopa upraviteljstvo bolnice tako napram članom okrajne bolniške blagajne. ki se po našem ponižnem mnenju pač nič ne strinja z dolžnostjo javnih bolnic sprejemati v oskrbo vse neodklonjive bolnike, to so one osebe katere spozna zdravnik za tako bolne, da bi njihova odklonitev vsled pomanjkanja sprejemne listine prouzročila nevarnost za življenje ali pa da bi odklonitev kršila načela humanitete. Sploh moramo pa tudi še pripomniti, da gospodje blagajnični zdravniki pač sami dobro vedo, kateri bolnik je član blagajne in kaj si mora bolnik misliti o gospodih zdravnikih, če jih bolnično vodstvo pošilja od Heroda do Pilata, predno jih sprejme v bolnico. Želeti je, naj bi se pri sprejemu v bolnico z bolnimi delavci postopalo manj ozko-srčno!

Mestne občine na Nemškem in — Ljubljana. Nemške občine obračajo svojo pozornost na mestne delavce. Pričele so z ureditvijo službenih in plačilnih razmer. Glavna načela, katerih se drže mestne občine na Nemškem, so uvedenje jednacega delavnega časa določitev minimalnih plač, zvišanje mezde po dolgotrajnosti službovanja, natančno ureditev službenega nastavljanja in odpovedi, splošni delavni red. Tako n. pr. so v Mannheimu leta 1901. uredili plače mestnim delavcem v štiri razrede. I. razred obsega začetnike, dnevna plača znaša 2 kroni 80 h, II. razred 3 krone 90 h, III. razred 3 krone 40 h in plače za IV. delavski razred znašajo 4 krone 50 h. Kot načelo velja občinam: biti vzor ostalim delodajalcem in zato so mestni delavci boljše plačani, kakor drugi delavci. Občine imajo svoje delavce zavarovane tudi za slučaj bolezni in starosti. Skrbe tudi za vdove in sirote umrlih delavcev in skrbe tudi za zdrava in cenena stanovanja svojim delavcem. Pripomniti nam je nadalje še, da življenske potrebe občine na Nemškem niso nič dražje, kakor pri nas. — Uzorni občinski svet ljubljanski naj se gre učiti skrbeti za delavce na Nemško. Slabo plačani in za bolezen in starost prav nič oskrbljeni mestni delavci ljubljanski bi bili gotovo hvaležni!

V Zagrebu je priredilo vrlo delujoče hrvaško krščansko socijalno delavstvo sijajno obiskano shod brezposelnih delavcev, na katerem je bil tudi navzoč vrli deželni poslanec hrvaške opozicije gospod dr. Harambašić. Na shodu govoril je tudi nam dobro znani voditelj krščansko socijalnih hrvaških delavcev tovariš Sirovatka. Strankino vodstvo popisalo je v Zagrebu nahajajoče brezposelne delavce in jih je naštel 940, ki imajo 2500 svojcev preskrbeti. Na shodu bile so sprejete resolucije za jednako pravnost delavcev z drugimi sloji, za splošno in direktno volivno pravico in za zakonito ureditev delavskega varstva. Pozivljalo se je vlado pričeti takoj z javnimi deli, da se pomore brezposelnim delavcem k zaslužku. Stremljenj in delo hrvatskih somišljenikov najtopleje pozdravljamo. — Želeti bi bilo, naj bi ljubljansko kršč. soc. delavsko tajništvo blagovolilo poizvedeti tudi pri nas v Ljubljani število brezposelnih delavcev, katerih se nahaja, kakor je nam dobro znano, tudi lepo število. Žal, da se pri nas mora delavsko tajništvo baviti s stvarmi, za katere skrbeti bi morala biti sveta dolžnost drugim činiteljem in pri tem ne more izvršiti prvotne dolžnosti svojega delokroga.

Graško kršč. soc. delavsko izobraževalno društvo bode blagoslovilo tekom tega leta svojo zastavo. Društvo si je pridobilo za povzdigo krščanske zavesti med delavci nevenljivih zaslug. Ima pa pokriti še veliko stroškov za blagoslovljenje zastave. Prav bi bilo, da bi se krščansko socijalni naši delavci spomnili z malim darom te nove društvene zastave. Morebitni darovi so poslali na naslov: Avgust Wachsmann, Gradec, Sackstrasse št. 26, I. Pripomnimo le, da so za

čas vevške stavke graški kršč. soc. delavci za stavkujoče tudi nabirali.

Krščansko socijalna strokovna društva v Avstriji se pridno snujejo drugod. Na Dunaju n. pr. so na podlagi kršč. soc. programa organizirani: krščanski mizarji, krojači, črevljarji, mestni delavci, usnjarji, tkalci, mesarji. Tudi kršč. železničarji imajo svojo organizacijo. Nadalje so kršč. soc. strokovne organizacije na Zg. Avstrijskem, Štajerskem, Tirolskem, v Šleziji, na Češkem in Moravskem in na Kranjskem (v Vevčah). Z vso odločnostjo moralo bi se delo strokovnega združevanja tudi pri nas nadaljevati. Letargija, ki pri nas vlada v tem oziru, naj se nemudoma odpravi.

Vabilo k zabavnemu večeru, katerega priredi „Katoliško mladeniško društvo v Ljubljani“ v nedeljo, dne 2. februarja 1902 ob 6. uri zvečer v Rokodelskem domu (Komenskega ulice 12.) Vspored: 1. Modri Natan, burka v enem dejanju. Priredil M. Kogovšek. 2. Govor. 3. Beraček, komičen prizor s petjem, Proizvaja in poje P. Rasberger. 4. Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček, veseloigra v dveh dejanjih. Priredil I. Štrukelj. 5. Prosta zabava. Vstopnina Sedeži od I.—IV. vrste 40 kr., od V.—VII. vrste 30 kr., od VIII.—X. vrste 20 kr., stojišča 10 kr. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo.

Prostovoljno gasilno društvo v Kranju priredi v soboto, dne 1. svečana 1902. leta v prostorih „Slov. bralnega društva“ in „Gorenjskega Sokola“ plesno veselico s koncertom. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina 1 krono za osebo, uniformirani člani plačajo polovico. K mnogobrojni udeležbi najljudneje vabi odbor.

Stavke v Ljubljani. Kamnoseki pri kamnoseškem mojstru g. Tomanu so stopili v stavko. — Rretek dni je bila v tovarni za svilo v Stražišah na Goriškem stavka, ki se je pa končala v par dneh.

Kroniko o brezposelnih delavcih bomo morali ustanoviti. Kakor je bilo čitati, poučiti se je dal nemški cesar Viljem o stanju brezposelnih delavcev in se izrazil po svoji moči omejiti brezposelnost s tem, da se prično javna dela. Izrazil je tudi željo, naj bi se dan njegovega rojstva opustila običajna razsvetljava javnih poslopij in se ta denar naklonil brezposelnim delavcem.

Papirnica v Podgori baje ustavi vse delo.

Osemurni delavnik v rudokopih dobe na Francoskem. Zbornica je dotično predlogo sprejela z veliko večino.

Velika eksplozija v škedenjskem plavžu. V škedenjskem plavžu se je dogodila velika eksplozija. Nekateri hiše v bližini plavža je potres, ki je nastal vsled eksplozije, tako pretresel, da so prebivalci od strahu zbežali na plano in da so stene močno popokale.

Naučni tečaj za prvo pomoč pri nezgodah se bode vršil na strokovni šoli za stroje v Celovcu. Tečaj bode trajal 6 tednov. Udeležili se ga bodo lahko učenci navedene strokovne šole in uslužbenci mehniško tehniških obrtov. Sprejelo se bode le 45 poslušalcev.

S socijalno demokratiškim ministrom Millerandom na Francoskem ni zadovoljen „Rdeči prapor“. Ljubljanski sodrugi so trdno prepričani, da bode vsled tega Millerand mogel svoje mesto zapustiti. Žal, da se za te članke Millerand briga toliko, kakor za lanski sneg.

Slovenski rodoljubi!

Obmejni Slovenci marnberškega trga Vas kličejo na pomoč. Velikansk in težaven je boj, ki ga bijemo za svoj narodni obstanek. Le pomislite, da je trg skoraj popolnoma nemški, da je občina v Schönererijanskih rokah in da je Schönerer celo častni občan te občine.

Pod tržkim vplivom je tudi okoliška občina pod nemško komando. Okrajni zastop je dosedaj v rokah naših nasprotnikov, vsled tega toraj seveda tudi okrajni in krajni šolski svet. In vendar stanujejo v marnberški župniji mnogostevilni Slovenci.

Dokaz so Vam nasprotniki sami. Leta 1898 so postavili novo šolsko poslopje za šest razredov. Za to stavbo so, kakor sami priznajo, dobili od nemškega šulvereina 10.000 gld. od nemške deželne hranilnice iz Gradca 5000 gld. in iz Berolina 300 mark. Zakaj ravno nemški šulverei daruje toliko tisočakov za marnberško šolo? Čemu Nemci iz „rajha“ pošiljajo v Marnberg svoje denarje? Namen je očitno jasn: slovensko mladino hočejo ponemčiti. Zato ima šola v vseh razredih nemški učni jezik.

Ko se je odprla nova nemška šola z nemškim učnim jezikom v vseh razredih, so razni govorniki povdarjali, da ona braniteljica obmejnega nemštva, bo nekaka zgradba proti slovenskim navalom. In res, vsakdo mora priznati, da ravna jo nasprotniki prav premeteno. Čegar je mladina, istega bo prihodnost.

Marnberška šola ima sedaj petrazredni poduk. Učiteljstvo je nemško nacionalno, vsled česar je tudi vsa vzgoja nasprotna slovenstvu, „dasi je izmed 320 vsolanih otrok najmanj dve tretjini slovenskih. Kako žalostno je, da skoraj nobeden izmed teh, ki je osem let trgal hlače v tej nemški šoli, po izstopu še slovenskega molitvenika brati ne zna.

Nemci v svoji materinščini napredujejo, slovenski otroci pa brezuspešno po več let prvi in drugi razred obiskujejo, nazadnje pa siromaki ostanejo. To je žalosten sad nemškega poduka za slovensko mladino! Zagrizenost tukajšnjih Nemcev je brezobzirna. Nedolžni mladini celo branijo klicati nebeskega Očeta in deviško mater Marijo s tistimi besedami, katere jim je vcepila doma mati slovenska v njih nežno srce. Katehet Josip Somrek je dobil dne 10. grudnia 1899 od učiteljske konference, pri kateri je bil tržki župan kot šolski ogleda navzoč, strogo zapoved, da mora vsem slovenskim otrokom v teku osmih dneh odvzeti slovenske katekizme, drugače bi to storil šolski vodja. Kmalu potem se v istem smislu izrazi tudi krajni šolski svet in tudi okrajni šolski svet prepove slovenske katekizme in slovenski verski poduk. Tudi deželni šolski svet ne prepusti za Slovence krščanskega nauka v materinščini v višjih razredih. Nili ni to skrajno zatiranje obmejne slovenske mladine? Ali ne krati tako postopanje naravnih pravic do verskega poduka v jeziku, ki ga učenci razumejo?

Vsled tega brezobzirnega početja naših nasprotnikov smo spoznali kot jedini pomoček, kot jedino sredstvo proti narodnemu poginu marnberškega slovenstva, sezidati novo slovensko zasebno šolo. Gotovo nam vsak pameten človek mora pritrditi, da je mogoče le v narodni šoli vzgojiti mladino za boljšo prihodnost obmejnih Slovencev. Več let smo že gojili te misli, letos hočemo pričeti izvrševanje naših načrtov.

Obilo bode težav, veliko tudi stroškov, katerih tukajšnje ubožno slovensko prebivalstvo ne more poravnati, toda mi smo prepričani, da imamo po vseh slovenskih pokrajinah navdušenih zaveznikov, ki z nami čutijo in z nami hočejo braniti slovensko mejo, da se ne skrči čez Dravo, kakor bi radi naši nasprotniki.

Zidati bomo začeli takoj spomladi na krasnem prostoru, ki smo ga že v jeseni v ta namen kupili. Zgradba bo krasna in ponos ne le obmejnim, ampak vsem Slovincem. Otroci za šolo bode dovolj za tri razrede, kajti slovenski stariši spoznavajo, da njihovi otroci v sedanji ponemčevalni šoli le prazno slamo mlatijo. Ne vesele se toraj zaman narodne šole.

Z velikim zaupanjem in z iskreno prošnjo obračamo se toraj do Vas, da po svojih močeh vsaj začetkom izdatno podpirate krvavo potrebno narodno podjetje. Od družbe sv. Cirila in Metoda in od „Naše straže“ nam je podpora zagotovljena. Toda to ne bode zadostovalo. Če preje ne, vsaj v nekaterih letih, kadar šolo pozidamo, bo morala isto dežela prevzeti v svojo oskrb, za kar je že skrbjeno.

Da bomo varno napredovali pri stavbi in pri celi šolski napravi, Vas prosimo, da nam blagovolite nazniti, na katero svoto se od Vaše strani vsako leto lahko zanašamo. — V Marnbergu, dne 22. svečana 1900.

Stavbeni odbor.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Za Mohorjevo družbo sta pač zimski in jesenski čas najbolj imenitna, ker oba sta ji čas žetve. V zimskih mesecih sprejema družba svoje ude in njih letne doneske, in čim več jih je, tem večje je tudi njeno veselje. Jeseni pa družba svojim udom pošilja novo duševno hrano, šestero lepih knjig. Če gre torej vse po sreči, veseli se naprej družba družbenikov, pozneje pa družbeniki družbe!

Naj bi nam tudi letošnje leto prineslo prav veliko takega medsebojnega veselja! Zato pa se obračamo do dragih rojakov z zopetno prošnjo: Pridružite se naši res vseslovenski družbi, da se nas zbere zopet prav častno število pod varstvom naših varuhov, svetega Mohorja in Fortunata! Vsak Slovenec, vsaka Slovenka šteje si v sveto dolžnost, da je sam ud Mohorjeve družbe, in da ji s prijaznim opominom in vabilom pridobi še novih udov. — Posebno prosimo častite naše poverjenike, da ob vsaki ugodni priliki, v cerkvi kakor zunaj nje, zopet zastavijo svojo zgovorno besedo za našo družbo, in tako čim več svojih vernikov privabijo k nji. Na potrebo, veliki pomen in mnoge koristi družbe svetega Mohorja in njenih knjig nam na tem mestu pač ni treba znova opozarjati. Naznanjamo samo, da družba svojim udom letos poda sledeči književni dar:

1. „Zgodbe sv. pisma.“ 9. snopič. Za dr. Lampetom nadaljuje dr. J. Ev. Krek. — Celotnih „Zgodb sv. pisma“, — te „knjige vseh knjig“, bi pač ne smelo manjkati v nobeni slovenski hiši! S tem snopičem končajo zgodbe stare zaveze. Obsega ta del prekrasne in krepke nauke iz knjige Jezusa Siraha in Modrosti ter makabejski knjigi. — Naj nam baš „Zgodbe“ ohranijo stare ude, da dobe celotno knjigo v roke.

2. „Slava Gospodu!“ Molitvenik. — Mnogokrat se nam je izrekla želja, naj izda Mohorjeva družba molitvenik s prav razločnim in velikim tiskom. Vstregli smo tej želji in letos podamo Mohorjanom molitvenik, s katerim bodo gotovo zadovoljni. Črke so velike, tisk lep in papir trden, da mora zadovoljiti vsakogar! Slovenci! Za dve kroni dobite lep molitvenik, ki bi sam pri knjigotržcih stal toliko ali še več, povrh pa še pet drugih knjig! Sezite po takem daru in zato ne zamudite pristopiti družbi! — Molitvenik „Slava Gospodu“ se bo dobival tudi vezan, in sicer: v platno z rudečo obrezo po 60 v. (30 kr.), v usnju z zlato obrezo po 1 krono 20 v. (60 kr.). — Cenjene ude prosimo, da naročujejo samo te in ne drugih vezav, da se delo v književnici in pri razpošiljanju preveč ne otežkoči.

3. „Poljedelstvo.“ II. del. Posebno poljedelstvo. Spisal Viljem Rohman. — Obsega nauke, kako treba paziti na gnoj, semena razne rastline, imenitne za poljedelca. Knjiga se ozira na naše domače razmere in slovenski poljedelci naj nikar ne zamude, omisliti si jo!

4. „Zimski večeri.“ Za odrastlo mladino spisal prof. Jož. Stritar. — Ta pisatelj je dobro znan našim bralcem že po prejšnjih knjigah „Pod lipo“ in „Jagode“. V tej knjigi je zbral zopet lep šopek pesmij, „drobnic“, to je tehtnih izrekov, mičnih basnij, prizorov, povestic itd. — sploh blaga, ki je pripravno zlasti ob zimskih večerih kratkočasiti mlado in staro.

5. „Veliki trgovec“. Spisal je to zanimivo povest Engelbert Gangl in izide kot 54. zvezek „Slovenskih večernic“. — S to knjigo vstrežemo tolikokrat izrečeni želji po daljših povestih.

6. „Koledar“ za l. 1903. — Koledarja potrebuje pač vsakdo; tako primerne in združenega z drugimi knjigami na Slovenskem ne dobiš. Tajnik se bode potrudil, da bode vsebina kolikor mogoče raznovrstna in vabljiva.

Tak je naš književni dar; koristno se druži s prijetnim, pouk z zabavo, in vsak ud najde v knjigah „svoj del“, nekaj, karga posebno mika in vleče! Slovenci, na Vas je, da naše knjige romajo v čim največjem številu med naš narod, da se naša družba razširi povsod! — Gospode poverjenike še posebej prosimo, da tudi letos trudoljubivo nabirajo širom domovine raztresena krdela Mohorjanov in jih vpisujejo v našo družbo. Nabiralne pole z denarjem naj se odboru

dopošljajo do dne 5. marca. Mnogo truda, sitnostij in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne dopošljejo o pravem času udnine.

Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozarjamo, da morajo po družbenih pravilih letnini (2 kroni) dodati še 40 vinarjev za upravne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo i. t. d. Seveda morajo potem poštino, ki znaša veliko več, še sami plačati.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo Mohorjevo družbo bodi: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!“

V Celovcu, dne 28. prosinca 1902.

Odbor.

Odgovor g. Šegi in Kokalju.

Oprati sta se hotela g. Šega v „Slov. Narodu“ in g. Kokalj v zakotnem lističu „Gorenju“, ker sta pri zadnjem občnem zboru „zaveze okrajnih bolniških blagajen“ v Trstu glasovala v prilog laške okrajne bolniške blagajne v Trziču (Montfalcone). Oba gospoda „gnala“ je, do tega čina — ljubezen do delavcev, kakor se slovesno izgovarjata. G. Šega priporoča kršč. socijalcem proučevanje Krekovega socijalizma. Jaz pa priporočam gosp. učitelju Šegi kot organu okrajne bolniške blagajne v Logatcu, proučevanje statistike, da prihodnjic, ko zopet javno nastopi ne ustrelj v zrak, kakor je sedaj.

G. učitelj Šega trdi, da je imela okrajna bol. blagajna v Trziču (Montfalcone) 40.000 dni bolezni izplačati. Kje pa ste vendar gospod učitelj dobili to številko? Zadnji statistični podatki, katere imam v rokah vendar izkazujejo samo 12.543 dni bolezni. Tudi nima podlage Vaša trditev saj je povprečno število članov po zadnjem statističnem izkazu znašalo samo 1266.

G. Kokalj naravnost pripozna, da je bila okr. bol. blagajna v Trziču (Montfalcone) več let v oskrbi zelo malomarnega odbora. Kedaj pa je, kar g. Kokalj trdi, navzoči delegat iz Trziča natančno razložil razmere bol. blagajne in ravno tako vladni zastopnik? Na občnem zboru nismo slišali kako in zakaj je zabredla bol. blagajna v Trziču v dolge in kako da se je gospodarilo z denarjem, katerega so delavci in delodajalci skupaj nanosili. Delegat iz Trziča trdil je samo, da je v upravi blagajne vladala „eine Misswirtschaft“, to pa šele, ko je gosp. Kregar zahteval pojasnila o razmerah omenjene blagajne. Da sta bila tako vneta za laško blagajno g. Šega in g. Kokalj, je gotovo to vzrok, ker jima je gotovo imponiralo prijateljsko govorjenje pred občnim zborom od strani delegata iz Trziča.

Sedaj Vama pa g. Šega in Kokalj povem nekaj o takozvanem „dobrem gospodarstvu“. 1899 l. je namestništvo naročilo načelnistvu zaveze okr. bol. blagajn v Trstu, — to načelstvo načeljuje tudi ob enem delavski zavarovalnici proti nezgodam — naj se okr. bol. blagajna v Trziču (Montfalcone) preišče in škontrira. Zavod ima dva knjigovodja, katera sta na glasu, da nista pristranska. In kaj je storilo načelstvo? Namesto da bi poslalo enega teh dveh nepristranskih strokovnjakov, poslalo je načelstvo preiskati in škontrirati bol. blagajno v Trziču (Montfalcone) nekega moža, kateri nima mnogo pojmov v knjigovodstvu, pač pa je vnet za blaženo „Italijo“. Ime tega moža mi je znano. Ob sebi umevno je bilo, da o kakem natančnem poročilu o preiskavanju skoro misliti ni bilo. Okrajno glavarstvo v Gradiški je to tudi uvidelo in zahtevalo od namestništva v spisu 31. julija 1901 št. 10.684, da se blagajna v Trziču (Montfalcone) še enkrat po kakem strokovnjaku preišče in škontrira, pristavilo pa je okrajno glavarstvo da mož, kateri je prvokrat preiskal blagajno ni sposoben za to delo. Namestništvo je načelstvu zaveze v Trstu naročilo drugič, da se mora bol. blagajna v Trziču (Montfalcone) še enkrat, a po kakem drugem uradniku strokovnjaku preiskati in škontrirati. In kaj se je sedaj zgodilo g. Šega in Kokalj? Načelnistvo ni poslalo drugega uradnika strokovnjaka, marveč ravno istega moža kakor prvič, moža zelo vnetega za

blaženo Italijo, da še enkrat škontrira in preišče blagajno v Trziču (Montfalcone). Toraj ravno istega moža, proti kateremu je okraj. glavarstvo v Gradiški protestiralo in poudarjalo, da ni sposoben za ta posel.

Na odloku namestništva, s katerim je odredilo drugo preiskavo in škontracijo blagajne v Trziču, po kakem drugemu uradniku strokovnjaku, pa je vodja zavarovalnice oziroma zaveze napravil sledečo opazko: „V zadevi poslalo vodstvo zaupno pismo okrajnemu glavarstvu, 14. avgusta 1901.“

Pred nekaj leti se je napravila slična revizija tržaške bolniške blagajne. Hvalilo se je blagajno vsestransko, vsakdo je moral prepričan biti, da je blagajna v vzornemu redu. Pred dvema leti pa je imela blagajna 25 do 30 tisoč gld. primanjkljaja. Stvar je precej razburila duhove, kateri so se kmalu pomirili in vse je — zaspalo. Nameščajo se ondi seveda uradniki „zvesti Italijani“.

Lansko leto ste Vi g. Kokalj stavili predlog, — s katerim ste seveda pogoreli — naj občni zbor prepusti načelnistvu, ako uvidi, da laška blagajna v Pulju potrebuje, da izplača še drugo polovico od občnega zbora nedovoljene svote.

Toraj popolno zaupanje temu načelstvu ste hoteli doseči. G. Kokalj! Vi lahko zaupate zvezinemu načelstvu kakor Vam drago, jaz pa takih predlogov ne bom priporočal...

Gg. učitelj Šega in Kokalj še nekaj: Pri upravi bolniške blagajne v Logatcu je odpadlo upravnih stroškov na posameznega člana (delavca) 0.66, v Kranju 0.59. Pri teh bolniških blagajnah upravljata vidva gospoda uradniška posla. Pri upravi bol. blagajne v Trziču (Montfalcone), za katero sta ognjevito ogreta, odpade na posameznega člana stroškov 1.51. To je posneto po statističnemu izkazu leta 1899., katerega imam v rokah. Gospoda, ali Vaju pri tem razločku stroškov uprave ne boli srce?

G. Kokalj se tudi izgovarja, da imajo na občnem zboru „zaveze bolniških blagajen“ Lahi večino, ako vse blagajne odpošljejo svoje delegate. Na preteklem občnem zboru „zaveze“ imeli smo Slovenci večino, kaj nas briga, ako Lahi odpošljejo svoje delegate ali ne. Kadar smo v večini, izrabimo položaj. Vi pa g. Kokalj ste menda veseli, ako Vas kdo predsedujočih krogov z lepim očesom vsaj nekoliko pogleda. Ali mari mislite g. Kokalj, ako laške blagajne svojih delegatov ne odpošljejo, da jim mora slovenska večina pomagati, da ukrepe svoje po slabem gospodarstvu falirane blagajne?

Da ne razumete položaja izrabiti gospod Kokalj, pokazali ste s tem, ker ste ravno v prid laške blagajne v Trziču stavili predlog. Ko pa je bil Vaš predlog sprejet, vzdignil se je, kakor Vam znano, delegat laške bol. blagajne v Pulju ter predlagal: Ako okr. bol. blagajna v Trziču (Montfalcone) ne bo plačevala obresti, zakaj bi jih morala blagajna v Pulj! Pri izvajanju tega predloga je posebno gosp. Kokalja oblila rudečica in vidili smo, da sta oba gospoda v zadregi. Tudi ni res, kar trdi g. Kokalj, da so gg. prišli iz Ljubljane in si razdelili uloge in predlagali po svoje. Res pa je, da so ljubljanski delegatje vedno povdarjali skupno delo in da so uloge vselej delegatom drugih blagajn izročile v poročanje. Na občnem zboru ima vsak pravico do besede in če so se največ oglašali delegatji ljubljanske blagajne je to dokaz, da so se zmirom zavedali svoje dolžnosti in znali izkoristiti položaj.

Saj je imel g. učitelj Šega prvo leto, ko je g. Kregar prišel na „zavezin“ občni zbor, ulogo za katero bi moral predlagati in utemeljevati neko resolucijo. Storil pa tega ni, marveč jo v zadnjem hipu, predno je predsednik hotel zaključiti občni zbor, oddal resolucijo g. Kregar, ki je moral mesto njega to storiti!

G. Kokalj sklepa: Toliko, g. Kregar, za enkrat, prihodnič pa Vam v Trstu še kaj več povem. No, g. Kokalj, tega mislim ne bo potreba. Dosedaj še nista veliko skupaj občevala. Jaz Vam pa še danes povem, da kadarkoli bode Vi stavili kake predloge v prilog kake gospodarsko oslabele laške bolniške blagajne po krivdi slabega gospodarstva, kakor je bil slučaj

pri bol. blagajni v Tržiču, bodite uverjeni, da bodem jaz skrbel, da slovenski svet in člani slovenskih blagajen izvedo, kakšne delegate pošiljajo na občni zbor „zaveze okraj bolniških blagajn“ v Trst. Faktum je, da s svojim predlogom niste koristili slovenskim blagajnam.

Ljubljana, 30. februarja 1902.

Krščanski socijalec.

Vinotoč

Stolni trg 1.

Že točenim vrstam vina dodal se je danes še:

Vizelec najboljše kakovosti
liter 40 kr.

10 x—1 Toči se:

v delavnikih od 8.—1. in 4.—7. ure;
v nedeljah in praznikih od 8.—1. ure.

Gostilna TRAUN

Glince, Tržaška cesta št. 3

priporoča naslednja vina:

Rudeče Istrijsko	leta 1901	24 kr. liter
Črno	" "	28 " "
Rumeno	" "	28 " "
Teran	" "	36 " "
Rumeno hrvaško	" 1900	40 " "
Rebula goriška	" 1901	40 " "
Cviček dolenski	" 1900	44 " "
Rumeno staro štajersko	" 1898	48 " "
Pivo Puntigamsko	" 20	" "

istotako po najnižji ceni buteljska vina, kakor: Refoška, Marsala, Muškatelec, Wermouth, Ribezel, Graševina in Šampanjec.

Dobivajo se tudi mrzla in gorka jedila po najnižji ceni. 11 5—1

Pozor! Pozor!

V sredo, dne 5. februarja
bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“
ob 1/28. uri zvečer

zanimivo javno predavanje.

Prihitite k predavanju v obilnem številu!

Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze“

Pozor! Pozor!

Prijatelj! Kje se toči najbolj naravno in najcenejše vino?

V hiši, kjer je bilo poprej „Uradniško konsumno društvo“ poleg Francovega nabrežja! Toči ga

Josip Maček

po sledečih cenah:

Istrsko, belo,	liter po	28 kr.
„ črno,	" "	28 "
Cviček	" "	32 "
Bizelsko, rudeče,	" "	36 "
Rebula	" "	40 "

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina pri litru 2 kr. ceneje.

Prodaja stavbišč

12 5—1

Zemljišče, ki meri 13.382 □ sežnjev, najlepše lege za stavbišča stanovanj, na okrajni cesti Glince-Podrožnik in na mestni meji Glince-Rožna dolina, tikoma na novo projektovane ceste za c. kr. tobačno glavno tovarno proda v manjših in večjih parcelah □ seženj od gld 1— do gld. 2 50.

JANKO TRAUN, Glince pri Ljubljani.

Domače klobase

vsake vrste in prekajeno meso
izdeluje

po najnižji ceni od novega leta
naprej 6 3—3

Jožef Bergmann

v Prešernovih ulicah

v hiši gosp. Perlesa

v Ljubljani

ter se najuljudneje priporoča.

**Za delavce in vojake so cene
od 6 vinarjev naprej.**

8 3—2

Išče se

učenec

za urarski obrt pri **Matevž Sternenu**,
urarju v Idriji. Sprejme se takoj.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko
ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke J. Spreitzer

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49—2

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje
pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno
omrežje, vežna vrata umetno in preprosto iz-
delana, balkone, verande, paviljone, stolpne
križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori —
Železne konstrukcije — Vodne sesalke
Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih
risbah v različnih slogih in pošilja poštine prosto.

Vse poprave
izvršuje najvestneje in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Kot prava
dobrota
in potreba za vsako družino se
izkazuje vsak dan bolj uporaba

**Kathreiner-
Kneippove sladne
kave.**

Nobena skrbna gospodinja naj se
ne pomišlja dalje uvesti to tečno
in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega na-
domestila za zrnat kavo, kjer je ta
zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava
se dobiva pristna samo v izvornih
zavočkih z varstveno znamko
»župnik Kneipp«. Odprto odtehtana
ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.